

**Закарпатський угорський інститут
імені Ференца Ракоці II**

**ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА І СТАЛИЙ РОЗВИТОК:
НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ФІНАНСАХ, ОБЛІКУ,
МЕНЕДЖМЕНТІ ТА СОЦІАЛЬНО-ПОВЕДІНКОВИХ
НАУКАХ**

Збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної
конференції, присвяченої «Дням Ракоці» Закарпатського угорського
інституту імені Ференца Ракоці II

26-27 березня 2024 р.

Берегове, 2024

УДК 336+657 (063)

Цифрова економіка і сталий розвиток: новітні тенденції у фінансах, обліку, менеджменті та соціально-поведінкових науках: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Берегове, 26-27 березня 2024 р.). Берегове: ЗУІ ім. Ф. Ракоці II, 2024. 464 с. ISBN 978-617-8276-91-1

Збірник містить матеріали доповідей учасників IV Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрова економіка і сталий розвиток: новітні тенденції у фінансах, обліку, менеджменті та соціально-поведінкових науках» щодо висвітлення питань, пов'язаних з новітніми тенденціями у сфері обліку, фінансів, економіки підприємств, менеджменту, маркетингу та загалом соціально-поведінкових наук у контексті реалізації стратегії цифровізації економіки в умовах Індустрії 4.0 із залученням до розробки рекомендацій відомих міжнародних експертів у міждисциплінарних областях.

Рекомендовано до друку на засіданні кафедри обліку і аудиту Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці II (протокол №8 від 25.03.2024 р.)

Редакційна колегія:

Черничко С.С., доктор габілітований з гуманітарних наук, професор, ректор ЗУІ ім. Ф. Ракоці II; **Орос І.І.**, к.пед.н., доцент, президент ЗУІ ім. Ф. Ракоці II; **Бачо Р.И.**, д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту ЗУІ ім. Ф. Ракоці II; **Пойда-Носик Н.Н.**, д.е.н., професор, професор кафедри обліку і аудиту ЗУІ ім. Ф. Ракоці II; **Макарович В.К.**, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту ЗУІ ім. Ф. Ракоці II; **Лоскоріх Г.Л.**, доктор філософії з обліку і оподаткування, доцент, заступник завідувача кафедри обліку і аудиту ЗУІ ім. Ф. Ракоці II; **Ганусич В.О.** к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту ЗУІ ім. Ф. Ракоці II; **Стойка Н.С.**, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту ЗУІ ім. Ф. Ракоці II; **Потокі Г.Ф.**, старший викладач, координатор кафедри обліку і аудиту ЗУІ ім. Ф. Ракоці II.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій покладається на авторів наукових доповідей. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії.

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISBN 978-617-8276-91-1

© Автори, 2024
© ЗУІ ім. Ф. Ракоці II, 2024

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

DIGITÁLIS GAZDASÁG ÉS FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS: A PÉNZÜGY, SZÁMVITEL, MENEDZSMENT, VALAMINT TÁRSADALOM- ÉS VISELKEDÉSTUDOMÁNY LEGÚJABB TRENDJEI

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola által a "Rákóczi-napok"
alkalmából rendezett IV. Nemzetközi Gazdaságtudományi Konferencia
tudományos anyagai

2024. március 26-27.

Beregszász, 2024

ETO 336+657 (063)

Digitális gazdaság és fenntartható fejlődés: a pénzügy, számvitel, menedzsment, valamint társadalom-és viselkedéstudomány legújabb trendjei: IV. Nemzetközi Gazdaságtudományi Konferencia tudományos anyagai (Beregszász, 2024. március 26-27.). Beregszász: II. RFKMF, 2024. 464 ol. ISBN 978-617-8276-91-1

A kiadvány a „Digitális gazdaság és fenntartható fejlődés: legújabb trendek a pénzügy-, számvitel-, gazdálkodás- és társadalomtudományi tudományokban” című IV. Nemzetközi Gazdaságtudományi Konferencia résztvevőinek absztraktjait tartalmazza az alábbi területeken: számvitel, pénzügy, valamint vállalatgazdaságtan, menedzsment és marketing, illetve általában a társadalom-magatartástudományban. Mindez a gazdaság digitalizálási stratégiájának megvalósítása keretében az Ipar 4.0 nemzetközileg ismert keretében készült, kiegészítve interdiszciplináris területek szakértőinek tudományos munkáival

Közzétételre javasolt a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Számvitel és Auditálás tanszék ülésén (2024. március 25-én , jegyzőkönyv száma: 8)

Szerkesztőbizottság:

Prof. Dr. Csernicskó István, MTA doktora, rektor, II. RFKMF; **Dr. Orosz Ildikó**, PhD, egyetemi docens, elnök, II. RFKMF; **Prof. Dr. Bacsó Róbert**, közgazdaságtudományok doktora, tanszékvezető, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. RFKMF; **Prof. Dr. Pojda-Noszik Nina**, közgazdaságtudományok doktora, professzor, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. RFKMF; **Dr. Makarovics Viktória**, közgazdaságtudományok kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. RFKMF; **Dr. Loszkorih Gabriella**, PhD, egyetemi docens, tanszékvezető-helyettes, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. RFKMF; **Dr. Hanuszics V.**, közgazdaságtudományok kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. RFKMF; **Dr. Sztojka Natália**, közgazdaságtudományok kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. RFKMF; **Pataki Gábor**, adjunktus, koordinátor, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. RFKMF.

A tudományos jelentések készítői felelősek a publikációk tartalmáért és pontosságáért. E kiadványok szerzőinek nézetei nem feltétlenül tükrözik a szerkesztők nézeteit.

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISBN 978-617-8276-91-1

© A szerzők, 2024
© II. RFKMF. 2024

**Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian
College of Higher Education**

**DIGITAL ECONOMY AND SUSTAINABLE
DEVELOPMENT: EMERGING TRENDS
IN FINANCE, ACCOUNTING, MANAGEMENT
AND SOCIAL & BEHAVIORAL SCIENCES**

Proceedings of the IV International Scientific and Practical Conference
Dedicated to the "Days of Rakoczi" at the Ferenc Rakoczi II
Transcarpathian Hungarian College of Higher Education

March 26-27, 2024

Berehove, 2024

UDC 336+657 (063)

Digital economy and sustainable development: emerging trends in finance, accounting, management and social & behavioral sciences: proceedings of the IV International Scientific and Practical Conference (Berehove, March 26-27, 2024). Berehove: FR II THCHE, 2024. 464 p. ISBN 978-617-8276-91-1

The proceedings comprises scientific reports from participants of the 4th International Scientific and Practical Conference "Digital Economy and Sustainable Development: Emerging Trends in Finance, Accounting, Management, and Social & Behavioral Sciences." These abstracts refer to contemporary issues within accounting, finance, business economics, management, marketing, and socio-behavioral sciences. They particularly explore the intersection of these disciplines with the digitalization strategy of the economy amid Industry 4.0. Renowned international experts from various interdisciplinary fields have contributed to the development of recommendations within this context.

*Recommended for publication at a meeting of the Department of Accounting and Auditing of Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education
(Protocol No 8 of March 25, 2024)*

Editorial board:

Chernychko S., Habilitated Doctor of Humanities, Professor, Rector of FR II THCHE; **Oros I.** Ph.D., Associate Professor, President of FR II THCHE; **Bacho R.** , Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE; **Poyda-Nosyk N.**, Doctor of Economics, Professor, Professor of Accounting and Auditing, FR II THCHE; **Makarovych V.**, Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of Accounting and Auditing, FR II THCHE; **Loskorikh G.**, Doctor of Philosophy in Accounting and Taxation, Deputy Head of the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE; **Hanusych V.** Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of Accounting and Auditing, FR II THCHE; **Stoyka N.**, Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of Accounting and Auditing, FR II THCHE; **Pataki H.**, senior lecturer, koordinator at the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE.

*Responsibility for the content and accuracy of publications rests with the authors of scientific reports.
The views of the authors of publications may not coincide with the views of the editorial board.*

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISBN 978-617-8276-91-1

© Authors, 2024
© FR II THCHE, 2024

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК НА МАКРО-, МЕЗО- ТА МІКРОРІВНЯХ

Бачо Р. Роль Угорщини в економіці України та Закарпаття	34
Пойда-Носик Н., Пойда В. Потенціал систем цифрового інтелекту у вирішенні екологічних викликів, пов'язаних з війною в Україні	36
Сривастава П. Удосконалення системи місцевих бюджетів за допомогою інтелектуальної системи рейтингу цілей сталого розвитку	39
Аворніцулуй М.-Ц. Платформна парадигма: потоки флюїдів на онлайн-платформах	39
Бірток В., Бірток Ф., Бергхауер О. Аналіз послуг термальних купалень Берегівського району	42
Бойко В. Цифрові тренди в управлінні бізнес-процесами вантажних автотранспортних підприємств	45
Бречко О. Вплив цифрових трансформацій на сталий розвиток	47
Волощук Л., Левицький В. Впливовість інноваційної діяльності промислових підприємств в умовах національної політики сталого розвитку	50
Ганусич В., Солнокі П. Теоретичні підходи до визначення економічних циклів	53
Гулевич О. Перспективи розвитку електронної комерції у сфері продажу автозапчастин	55
Дерій Ж. Використання цифрових інструментів для фіксації злочинів проти довкілля	58
Єгоричева С. ESG-рейтингування та його застосування у банківському секторі	61
Задорожко Г., Лавриненко В. Основи цифровізації функціонування підприємств	64
Задорожко Г., Мельничук А. Інформаційні технології в розвитку діяльності підприємств	66
Захарченко Л., Маклецький Д. Теоретичні основи цифровізації та напрями цифрової трансформації підприємства	68
Квасній М. Оцінювання динаміки ІТ-галузі в умовах економічної нестабільності	71
Козаревич С. Конкурентоспроможність підприємства в умовах сталого розвитку	74
Лукачина С. Сучасний стан електронної комерції в Україні	76
Мельникова М. Щодо використання цифрових технологій для забезпечення ефективної взаємодії учасників промислового симбіозу	78

Міклош Г. Взаємозв'язок між центральноевропейськими торговими шляхами та доходами держав-членів ЄС	81
Молнар Г. Методи оцінювання інвестиційного потенціалу особистих селянських господарств: теоретико-методичний аспект	83
Некрасова Л., Таха Мохамед Халед. Удосконалення підходів до стратегічного управління підприємством у контексті сталого розвитку	86
Підлипна Р. Формування ефективної системи забезпечення економічної безпеки підприємства	89
Смочко В., Бедзир В. Розвиток електронної системи публічних закупівель в умовах сучасних викликів	91
Тімченко О. Вплив цифровізації бізнес-процесів на ефективність роботи підприємства	94
Чизмар І. Формалізація процесів розвитку кіберспорту як системи «розробників/видавців ігор – кіберспортивних подій – кіберспортивних дисциплін»	97
Щука Г., Олаг Н. Цифровий маркетинг в діяльності об'єднань виноробів Закарпаття	100
Заноч А. Тенденції нефінансової звітності в ЄС – поява CSRD та обов'язкове підтвердження звітності	102
Якобчук В., Кондратюк Д. Ефективність реалізації ресурсного потенціалу регіону	104

СЕКЦІЯ 2

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ, АНАЛІЗУ Й АУДИТУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Легенчук С. Система бухгалтерського обліку як інструмент організаційної легітимації: контекст сталого розвитку	107
Ахмед Е. Р. Вплив цифрових процедур бухгалтерського обліку та аудиту на ефективність збору податків	109
Байнай П. Поширення використання генеративного штучного інтелекту в процесах управління малими та середніми підприємствами в Угорщині	109
Бородіна М., Єрем'ян О. Цифровізація бухгалтерського обліку – важливий і необхідний етап у веденні бізнесу	113
Будаї Є., Добай П. Нематеріальні активи в бухгалтерських звітах в угорських мікро-, малих та середніх підприємствах, що займаються комп'ютерним програмуванням	116
Будько О. ESG-звітність як інструмент управління сталим розвитком підприємства	117
Варга А. Планування та контроль - превентивний та реактивний підходи до управління державними фінансами	120
Волощук Л., Кучеревський А. Проблеми попиту спеціальності 071	121

“Облік і оподаткування”: статистика вступних кампаній	
Волощук Л., Якимчук І. Теоретичні засади розбудови системи інформаційно-аналітичного забезпечення управління підприємством в контексті детермінант сталого розвитку	124
Ганусич В. Токенізація економіки: обліковий аспект	127
Головчак Г. Організація військового обліку у цифровій економіці України	130
Головчак Ю. Обліково-аналітичне забезпечення сталого розвитку підприємств сфери послуг	132
Городиський М., Березний О. Вплив штучного інтелекту на організацію бухгалтерського обліку	134
Дутчак І. Характеристика прибутку як показника аналізу фінансового стану підприємства	137
Захаров Д. Взаємозв'язок практик трансфертного ціноутворення та ініціатив зі сталого розвитку	140
Йолтуховська О., Носков М. Вдосконалення процедури переоцінки основних засобів	143
Ковач Л. Актуальна роль виплат на основі акцій, підходи до обліку та тенденції виплат на основі акцій в угорському банківському секторі	145
Кубік В., Волчек Р. Цифровізація документообігу та розвиток стану бухгалтерського обліку на сучасному етапі	148
Лаговська О., Лоскоріх Г. Фандрайзинг як умова розвитку та відновлення вітчизняних підприємств у поствоєнний період	150
Лайчук С., Голобородько С. Вимоги до сучасної цифрової системи бухгалтерського обліку	154
Лалакулич М., Симочко М. Оборотні активи: сутність та класифікація	156
Левкулич В., Яцко М. Інформаційно-аналітичне забезпечення інноваційної діяльності підприємств індустрії гостинності та вплив розвитку штучного інтелекту на його формування	161
Леврінц А. Аналіз фінансових результатів діяльності туристичних підприємств Румунії	164
Лоскоріх Г., Балла Д. Зовнішньоекономічна діяльність як об'єкт бухгалтерського обліку	166
Лоскоріх Г., Баторі В. Основні засоби підприємства як об'єкт обліку	169
Макарович В., Барта Р.Л. Сутність експортних операцій в бухгалтерському обліку	172
Макарович В., Іжак С. Методи таргет-костинг і кайзен-костинг в управлінні підприємством	175
Макарович В., Огородник В., Ценклер Н. Облік інвестиційної нерухомості	178
Меліхова Т., Меліхов Є., Радомська (Габрошвілі) С. Облік, оподаткування, контроль товарів у роздрібній торгівлі на малому підприємстві	181

Москаль Н. Аудиторська діяльність в Україні в умовах цифрової трансформації	184
Нестеренко О. Вплив розвитку цифрової економіки на облікову методологію	186
Новак У., Жінчин М. Особливості відображення в обліку доходів за національними і міжнародними стандартами	189
Надь Ш.Н., Калман Б.Г., Малатинські С. Людський капітал у вартості бізнесу	192
Олексіч Ж. Кроки ЄС та України на шляху до більш екологічної економіки	194
Орлов І. Вплив цифрових систем управління документообігом на організацію бухгалтерського обліку	195
Перчі О., Гайду Е. Економічний зміст процесу виробництва: обліковий аспект	198
Перчі О., Карас Д. Характеристика товарів як облікової категорії за національними та міжнародними стандартами	201
Пойда-Носик Н., Ковроді П. Економічне значення та визначення нематеріальних активів для цілей бухгалтерського обліку	204
Пойда-Носик Н., Рац Р.-А. Вдосконалення облікової політики підприємств з метою оптимізації оподаткування	206
Пайрок А. Еволюційний підхід до звітності за сегментами в готельному бізнесі	209
Попівняк Ю. Штучний інтелект у податковому обліку: цифровізація завдань та зниження ризику виникнення помилок	211
Проскуріна Н. Механізм формування програми аудиту облікового сегмента «Витрати майбутніх періодів» на підставі тверджень керівництва	212
Романькова О. Черговість видатків, що здійснюються органами казначейства	215
Ругаль Т. Виклики та перспективи реформування системи обліку та оподаткування видобувної галузі України: шляхи до покращення ефективності та прозорості	218
Саліх В. К., Алабдулла Т. Т. Й. Чи впливає неупередженість аудитора на взаємозв'язок між аудиторським комітетом і цілями аудиту: приклад Іраку	219
Самбасіва Рао К. Р. С., Вдовенко Н. Обліково-аналітичне забезпечення суб'єктів рибного господарства у галузі аквакультури в умовах цифровізації економіки.	220
Сарахман О. Податкові перевірки інтернет-магазинів	222
Селецька Д. Економічна сутність екологічного обліку	224
Селіванова Н. Особливості впровадження діджиталізації в організацію облікових процесів підприємства	227
Семанюк В. Трансформація теоретичних основ обліку в епоху постіндустріалізму	230

Семчишин А. Підходи до аналізу фінансового стану промислових підприємств України в умовах війни	233
Сіладі Р. Як штучний інтелект і діджиталізація змінюють процеси аудиту, як це впливає на якість аудиту та які сфери неможливо замінити штучним інтелектом	236
Скороход І., Журавель М., Юрківська О. SWOT-аналіз впровадження альтернативних джерел енергії в Україні	238
Стойка Н. Збалансована система показників у досягненні стратегічних цілей підприємства	241
Стойка Н., Помаскіна Н. Дебіторська заборгованість: актуальні питання та шляхи їх вирішення	243
Тростянська К. Цифрові технології в адмініструванні податків: нові виклики та можливості для сталого розвитку	246
Федорова О. Впровадження принципів ESG як механізм стратегічного управління підприємством	248
Фіалка Ю. Вплив цифровізації економіки на еволюцію систем управління запасами підприємств	251
Хомин П. Розвиток обліку й цифровізація економіки: реалії та перспективи	254
Шеверя Я., Ганусич К. Організація бухгалтерського обліку амортизації основних засобів	256
Шпак В., Папінко А. Управління ризиками в ІТ-компаніях через інструменти штучного інтелекту та використання облікової інформації	259
Шурпенкова Р. Регулювання соціальної сфери засобами податкової політики	262
Югас Е., Рибокова Л. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками	265

СЕКЦІЯ 3

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ У ФІНАНСАХ, БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ, СТРАХУВАННІ ТА ФОНДОВОМУ РИНКУ: ІННОВАЦІЇ ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК

Внукова Н. Вимоги міжнародних стандартів з фінансового моніторингу до транскордонних платежів	268
Алабдулла Т. Т. Й., Саліх В. К., Чурія М., Канаан А. М. Дж. Зміна генерального директора та перспектива фінансової ефективності фірми: чи можна вдосконалити механізми корпоративного управління в передових нанотехнологічних компаніях?	271
Бродовська О., Драпак Т. Політика, практики та виклики цифрової фінансової інклюзії для сталого розвитку: приклад економіки, що розвивається	273

Бурцев Я. Український фінтех: від опору до перспектив у післявоєнний період	275
Дзюба П. Євродиректива BRRD та процес її імплементації в Україні	278
Жигалкевич Ж., Кольчик С. Оптимізація портфеля валютних інвестицій у фармацевтичній промисловості: інструменти та практики	281
Заверуха І., Скоропад І. Штучний інтелект в банківській сфері: стратегічні напрямки та перспективи	284
Індус К. Технологія блокчейн у банківській діяльності та страхуванні	288
Кальченко О. Інформаційно-статистичне забезпечення фінансового сектору України	290
Кедебец Г. Цифрова трансформація в банківському секторі на прикладі Державного казначейства України	293
Керекдярто М. Вплив поширення цифровізації на фінанси угорців	295
Кикта О. Розмитнення авто в «Дії»: початок цифровізації української митниці	296
Коваленко Ю. Напрями активізації діяльності з управління активами в Україні	299
Колдовський А. Вплив трансформації стратегічної інфраструктури на глобальний фінансовий менеджмент	301
Кричевська Т. Класифікація віртуальних токенів як інструмент оптимізації державного регулювання операцій з криптоактивами	303
Мурашківська І., Лобко О. Особливості функціонування системи банківського кредитування домогосподарств в умовах цифрової економіки	307
Оросне Ілчік Б., Барабашне Карпаті Д. Аналіз обізнаності щодо криптовалют в Угорщині	310
Першко Л. Фінансова парадигма зміцнення самостійності місцевих бюджетів в Україні	312
Пойда-Носик Н., Марценюк Е. Поняття та функції грошових коштів та сучасні їх форми в цифровізованій економіці	315
Пота Ч.П. Платіжні звички, системи миттєвих платежів та цифрові гроші - порівняльний аналіз країн Вишеградської четвірки	318
Ратушний С. Концептуальні засади фінансового контролінгу	319
Свічкач Н., Фастовець І. Визначення сучасних критеріїв порівняння платіжних систем	322
Тяжкороб І. Фінансово-інвестиційний консалтинг як інструмент подолання інформаційної асиметрії	325
Химич І. Індустрія 5.0: вдосконалення тенденцій індустрії 4.0	328
Чернявська В., Ільїна А. Державне цінове регулювання економіки під час воєнного стану	330

СЕКЦІЯ 4

ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ У КОНТЕКСТІ НОВІТНІХ ЕКОНОМІЧНИХ ВИКЛИКІВ

Тан Ч.Ч., Франц В. Моментальний аспект бібліометричного перегляду в пропонуванні тем стратегічного управління під час COVID-19	333
Тожер А. Вплив гунгарікумів на угорську економіку та громади	335
Барабашне Карпаті Д., Оросне Ілчік Б. Зміни в очікуваннях роботодавців щодо компетенцій сьогодення	338
Вірліч Ш., Потокі Г. Можливості бізнес-моделювання мікропідприємств на прикладі ТОВ “Гера”	341
Задорожко Г., Колесов К. Основи конкурентоспроможності підприємств в умовах кризи	343
Кормишкін Ю., Москаль І. Особливості надання адміністративних послуг на рівні громад в умовах воєнного стану	346
Макурін А., Максимов С. Управління інвестиціями в цифровому просторі	349
Мадяр З., Обадович Ч. Вивчення причин відмови від споживання м'яса диких тварин	351
Нечаєва І. Управління продуктивністю праці у сучасному конкурентному середовищі	353
Нікішина О. Інноваційна складова розвитку ринків глибокої переробки сировини в умовах повоєнного відродження економіки	356
Павленко М. Розвиток торгівлі аграрною продукцією між Україною та ЄС	359
Пожгай Е. Ю. Економічний погляд ролі і значення лікарської комунікації на різних рівнях охорони здоров'я	361
Потокі Г., Балог П. Методологічне порівняння вимірювання корпоративних інновацій як фактора конкурентоспроможності в Угорщині та Україні	363
Потриваєва Н., Палєєв А. Аутсорсингові послуги: теоретичні аспекти	366
Сейсебаєва Н., Денщик Т. Огляд стандарту ISO 9000, 9001 – міжнародний стандарт, присвячений побудові в організаціях системи управління якістю внутрішніх процесів	369
Сейсебаєва Н., Ящук Б. Сучасні фінансові інструменти підтримки інновацій : можливості та перспективи	371
Сейсебаєва Н., Ящук В. Інноваційно-інвестиційне забезпечення сталого розвитку підприємств України у 2023 році	373
Черкасова Т., Талах О. Роль інноваційної складової конкурентного потенціалу підприємства	375

СЕКЦІЯ 5 ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ У КОНТЕКСТІ НОВІТНІХ ЕКОНОМІЧНИХ ВИКЛИКІВ

Черничко С., Мате Р. Мовний ландшафт та економіка: приклад румунських та угорських поселень на Закарпатті	378
Амбрози М. Вибрані аспекти нечесної боротьби за посади з точки зору прикладної етики	380
Андрущенко А. Формування конкурентоспроможності галузі аквакультури	383
Болі Я. Науково-поведінкові передумови економічної поведінки угорських циган у Карпатському басейні після 1990 року	385
Бодашевська Ю. Проблеми реабілітації та реінтеграції ветеранів в Україні	387
Бурлай Т. Соціально-економічні втрати і виклики України внаслідок війни	389
Варга-Пейтерфі П., Кучера Б. Соціальна довіра на кордоні та за кордоном у Центральній та Східній Європі у 2021 році: дослідження п'яти країн	392
Вароді К. Перетин лінгвістики з економікою на основі підбірки запозичених слів онлайн-словника Termini	394
Гергель Л., Вошварі М. Криза, втрати та адаптація - досліджуємо вплив російсько-української війни на Закарпатті	397
Годане Шореш А., Горват П., Варгане Чобан К. Вплив економічних змін на населення сільської місцевості, з особливим акцентом на еміграцію	398
Григорук П. Кластеризація регіонів України за показниками зовнішньоекономічної діяльності	399
Григорук С. Комплексна оцінка рівня життя населення регіонів України	401
Гіреш-Ласло К., Леврінц І. Вплив корупції в Україні на економічний розвиток країни та інтеграцію до ЄС	404
Доровці А., Кучінка К., Пап Г. Важливість вимірювання математичних компетентностей як індикатора ринку праці	406
Ковач Л., Стойка М. Особливості методології розв'язування ірраціональних рівнянь з параметрами	408
Магурська Р. Формування креативності учнів через ігрову діяльність у новій системі освіти	409
Марусич Е. Економічні та соціальні наслідки першого віденського рішення у Берегові	412
Микитенко В. Соціальна відповідальність у сфері енергетики: види, механізми та функціонали	413

Мозга Г. Етнічні та національні меншини як фактори економічного розвитку	417
Молнар Ш.-П., Стойка М. Координатно-векторний спосіб розв'язування задач з геометрії	418
Моца А. Деякі правові проблеми економіки України під час правового режиму воєнного стану	420
Олаг Н., Лонтай-Сіладі Ж., Генці Ш. Кількість відвідувачів туристичних дестинацій Закарпаття за соціально-демографічними показниками 2017 - 2021 рр.	423
Оросі Д. Тенденція переривання вагітності в Україні від 1993 до 2022 року	425
Пасічник Ю. Сучасні теоретичні конструкції щодо безробіття	428
Перекуда Ю. Формування конкурентоспроможності продукції тваринництва в умовах розвитку циркулярної економіки	431
Петечук Ю., Стойка М. Інноваційні підходи у навчанні шкільної математики	434
Пивоваров О. Цілі сталого розвитку очима здобувачів вищої медичної освіти	436
Пойда-Носик Н., Калман Б.-Г., Малатинські С. Людський фактор інформаційної безпеки	437
Полінські Г., Стойка М. Методика розв'язання завдань, що містять параметр	439
Пола П., Горецкі Р. Успіх поселень у периферійних районах	440
Сейсебаєва Н., Настич С. Сучасні особливості завдання пенсійного страхування на території України	443
Теметев А., Стойка М. Вивчення математики завдяки візуалізації комп'ютерними програмами та технологіями	445
Тишечко А. Рибне господарство України в умовах надзвичайних викликів	447
Шаш Е., Ковач К., Форкош Т.-А. Дослідження поїздок мешканців Закарпаття для возз'єднання родин, спричинених російсько-українською війною	450
Харченко Н. Справедливе фінансування	453
Хрущ Н. Позиціонування фінансового потенціалу в системі управління малим підприємством	455
Чобіток В., Шепеленко С. Ефективність резильєнтності персоналу підприємства в сучасних нестабільних умовах господарювання	457
Шевель О. Інструментарій регулювання розвитку ринку продукції аквакультури в системі державної допомоги ЄС	459

TARTALOM

1. SEKCIÓ.

DIGITÁLIS GAZDASÁG ÉS FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS MAKRO-, MEZO- ÉS MIKROSZINTEN

Bacsó R. Magyarország szerepe Ukrajna és Kárpátalja gazdaságában	34
Pojda-Noszik N., Pojda V. A digitális intelligencia rendszerek lehetőségei az ukrajnai háborúval kapcsolatos környezeti kihívások kezelésében	36
Szrivasztava P. A helyi költségvetés-tervezés javítása intelligens fenntarthatósági rangsorolási spektrummal	39
Avornicului M.-C. Platform paradigma: fluidumok áramlása az online platformokon	39
Birtók V., Birtók F., Berghauer S. Termálfürdők szolgáltatásainak elemzése a Beregszászi járásban	42
Bojkó V. Digitális trendek az áruszállítási vállalatok üzleti folyamatainak irányításában	45
Brecskó O. A digitális átalakulások hatása a fenntartható fejlődésre	47
Voloscsuk L., Levickij V. Az ipari vállalkozások innovációs tevékenységének befolyása a fenntartható fejlődés nemzeti politikájára	50
Hanuszics V., Szolnoki P. A gazdasági ciklus aspektusainak elméleti megközelítése	53
Hulevics O. Az e-kereskedelem fejlődésének kilátásai az autóalkatrész-értékesítés területén	55
Derij J. Digitális eszközök használata a környezeti bűncselekmények nyilvántartására	58
Jegoricseva Sz. ESG minősítés és annak alkalmazása a bankszektorban	61
Zadorozskó G., Lavrinenkó V. A vállalkozói tevékenység digitalizálásának alapjai	64
Zadorozskó G., Melnyicsuk A. Információs technológiák a vállalkozások tevékenységének fejlesztésében	66
Zaharcenkó L., Makleckij D. A digitalizáció elméleti alapjai és a vállalkozások digitális átalakításának irányai	68
Kvasznij M. Az IT-ipar dinamikájának értékelése a gazdasági instabilitás körülményei között	71
Kozarevics Sz. A vállalkozás versenyképessége a fenntartható fejlődéssel összefüggésben	74
Lukácsina Sz. Az e-kereskedelem jelenlegi helyzete Ukrajnában	76
Melynikova M. A digitális technológiák használatáról az ipari szimbiózis résztvevőinek hatékony együttműködésének biztosítása érdekében	78
Miklós G. A közép-európai kereskedelmi útvonalak és az EU-tagállamok bevételei közötti kapcsolatrendszer	81

Molnár G. A személyes parasztgazdaság befektetési potenciáljának módszerei: elméleti és módszertani szempont	83
Nekraszova L., Taha Mohamed Khaled. A stratégiai vállalatirányítás megközelítéseinek fejlesztése a fenntartható fejlődés összefüggésében	86
Pidlipna R. A vállalkozás gazdasági biztonságát szavatoló hatékony rendszer kialakítása	89
Szmocskó V., Bedzir V. Az elektronikus közbeszerzési rendszer fejlesztése a modern kihívások tükrében	91
Timcsenkó O. Az üzleti folyamatok digitalizálásának hatása a vállalati tevékenységek hatékonyságra	94
Csizmár I. Az eSport fejlesztési folyamatok formalizálása a "játékfejlesztők/kiadók - eSport események - eSport szakágak" rendszereként.	97
Scsuka G., Oláh N. Digitális marketing a kárpátaljai borászszövetségek tevékenységében	100
Zanócz A. A nem pénzügyi beszámolás tendenciái az EU-ban – a CSRD megjelenése és a kötelező jelentéstétel megerősítése	102
Jakobcsuk V., Kondratyuk D. A régió erőforrás-potenciáljának felhasználási hatékonysága	104

2. SEKCIÓ.

A SZÁMVITEL, ADÓZÁS, ELEMZÉS ÉS KÖNYVVIZSGÁLAT FEJLŐDÉSÉNEK KILÁTÁSAI A GAZDASÁG DIGITALIZÁCIÓJA KÖRÜLMÉNYEI KÖZÖTT

Lehencsuk Sz. A számviteli rendszer mint a szervezeti legitimáció eszköze: a fenntartható fejlődés kontextusa	107
Ahmed E. R. A számvitel és a könyvvizsgálat digitális eljárásainak hatása az adóbeszedés hatékonyságára	109
Bajnai P. A generatív mesterséges intelligencia használatának elterjedése a magyarországi kis- és középvállalkozások controlling folyamataiban	109
Borodina M., Jeremján O. A számvitel digitalizálása fontos és elengedhetetlen szakasza a vállalatirányításnak.	113
Budai E., Dobay P. Immateriális vagyonelemek a számítógépes programozással foglalkozó magyar MKKV-k számviteli beszámolóiban	116
Bugykó O. Az ESG jelentés, mint a vállalkozás fenntartható fejlődésének irányításának eszköze	117
Varga A. I. Tervezés és ellenőrzés – preventív és reaktív szemlélet a közpénzügyekkel történő gazdálkodás gyakorlatában	120
Voloscsuk L., Kucserevszkij A. A 071 "Számvitel és adóügy" szakirány iránti kereslet problémái: a felvételi kampányok statisztikái	121
Voloscsuk L., Jakimcsuk I. A vállalatirányítás információs-elemzési támogató rendszer fejlesztésének elméleti alapjai a fenntartható fejlődés meghatározó	124

tényezőinek kontextusában

Hanuszics V. A gazdaság tokenizációja: számviteli aspektus 127

Holovcsák H. A katonai nyilvántartás megszervezése Ukrajna digitális gazdaságában 130

Holovcsák J. Számviteli és elemzési támogatás a szolgáltatói ágazat vállalkozásainak fenntartható fejlődéséhez 132

Horodiszki M., Bereznij O. A mesterséges intelligencia hatása a számvitel szervezésére 134

Dutcsák I. A nyereség jellemzői, mint a vállalkozás pénzügyi helyzetének elemzésének mutatója 137

Záhárov D. A transzferár-képzési gyakorlat és a fenntarthatósági kezdeményezések közötti kapcsolat 140

Joltuhovszka O., Noszkov M. A tárgyi eszközök átértékelési eljárásának tökéletesítése 143

Kovács L. A részvényalapú kifizetések aktuális szerepe, számviteli megközelítése magyarországi bankszektorbeli tendenciák a részvényalapú kifizetések tekintetében 145

Kubik V., Volcsek R. A dokumentumáramlás digitalizálása és a számvitel jelenlegi állapotának fejlődése 148

Lahovszka O., Loszkorih G. Fundraising mint a hazai vállalkozások fejlesztésének, valamint helyreállításának feltétele a háború utáni időszakban 150

Lajcsuk Sz., Holoborogykó Sz. A modern digitális számviteli rendszer iránti követelmények 154

Lalakulics L., Szimocskó M. Forgóeszközök: lényegük és csoportosításuk 156

Levkulics V., Jackó M. A vendéglátóipari vállalkozások innovatív tevékenységének információs és elemzési támogatása és a mesterséges intelligencia fejlődésének hatása annak kialakulására 161

Lőrincz A. Romániai turizmusban tevékenykedő vállalkozások pénzügyi teljesítményének elemzése 164

Loszkorih G., Balla D. Külgazdasági tevékenység lényege, mint a számvitel objektuma 166

Loszkorih G., Bátori V. A vállalkozás tárgyi eszközei, mint a számvitel objektuma 169

Makarovics V., Barta R.L. Az export műveletek lényege a számvitelben 172

Makarovics V., Izsák Sz. Target costing és kaizen costing módszerek a vállalatirányításban 175

Makarovics V., Ohorodnik V., Cenkler N. Befektetési célú ingatlanok számvitele 178

Melikhova T., Melikhov E., Radomszka (Habrosvili) Sz. Az áruk számvitele, adózása és ellenőrzése a kiskereskedelemben egy kisvállalkozásnál 181

Moszkály N. Könyvvizsgálati tevékenységek Ukrajnában a digitális átalakulás kontextusában 184

Neszterenkó O. A digitális gazdaság hatása a számviteli módszertanra 186

Novák U., Zsincsin M. A bevételek számvitelének sajátosságai a nemzeti és nemzetközi szabványoknak megfelelően	189
Nagy S. N., Kálmán B. G., Malatyinszki Sz. A humán tőke mint üzleti érték	192
Olekszics J. Az EU és Ukrajna lépései a környezetbarátabb gazdaság irányába	194
Orlov I. A digitális dokumentumkezelő rendszerek hatása a számvitel megszervezésére	195
Pércsi O., Hajdu E. A termelési folyamat gazdasági tartalma: számviteli szempont	198
Pércsi O., Kárász D. Az áruk jellemzői, mint számviteli kategória nemzeti és nemzetközi szabványok szerint	201
Pojda-Noszik N., Kóródi P. Az immateriális javak gazdasági tartalma és számviteli célú azonosítása	204
Pojda-Noszik N., Rácz R.-A. A vállalkozások számviteli politikájának tökéletesítése az adózás optimalizálása érdekében	206
Pajrok A. A szegmensek szerinti jelentés evolúciós megközelítése a szállodaiparban	209
Popivnyák J. Mesterséges intelligencia az adószámvitelben: a feladatok digitalizálása és a hibakockázat csökkentése	211
Proszkurina N. A “Költségek aktív időbeli elhatárolása” számviteli szegmensre vonatkozó auditálási program kialakításának mechanizmusa a menedzsment állításai alapján	212
Romanykova O. A kincstári szervek kiadásainak rangsorolása	215
Ruhály T. A számviteli és adózási rendszer reformjának kihívásai és kilátásai Ukrajna nyersanyag-kitermelő iparában: a hatékonyság és az átláthatóság fejlesztésének módjai	218
Salih W. K., Alabdullah T. T. Y. A könyvvizsgáló pártatlansága hatással van-e az auditbizottság és az auditcélok közötti kapcsolatra: Irakból származó gyakorlat	219
Szambasziva Ráo K. R. Sz., Vdovenko N. A halászati gazdálkodó egységek számviteli és elemzési támogatása az akvakultúra területén a gazdaság digitalizációjával összefüggésben.	220
Szarahmán O. Az online áruházak adóellenőrzése	222
Szelecka D. A környezetvédelmi számvitel gazdasági lényege	224
Szelivánova N. A digitalizálódás jellemzői a vállalati számviteli folyamatok szervezésében	227
Szemányuk V. A számvitel elméleti alapjainak átalakulása a posztindusztriális korszakban	230
Szemcsisin A. Az ukrán ipari vállalatok pénzügyi helyzetének elemzésére vonatkozó megközelítések a háború kontextusában	233
Szilágyi R. Hogyan változtatja meg a mesterséges intelligencia és a digitalizáció a könyvvizsgálati folyamatokat, milyen hatással van a könyvvizsgálat minőségére, és mely területek nem helyettesíthetők mesterséges intelligenciával	236

Szkorohod I., Zsurávely M., Júrkivszka O. Az alternatív energiaforrások ukrajnai alkalmazásának SWOT-elemzése	238
Sztojka N. Kiegyensúlyozott teljesítményértékelési rendszer a vállalat stratégiai céljainak elérésében	241
Sztojka N., Pomászkina N. Követelések: aktuális kérdések és megoldások	243
Trosztyánszka K. Digitális technológiák az adóigazgatásban: új kihívások és lehetőségek a fenntartható fejlődés érdekében	246
Fedorova O. Az ESG-elvek alkalmazása mint a vállalkozás stratégiai irányításának mechanizmusa	248
Fiálka J. A gazdasági digitalizáció hatása a vállalati készletgazdálkodási rendszerek fejlődésére	251
Homin P. A számvitel fejlődése és a gazdaság digitalizációja: realitások és kilátások	254
Severja J., Hanuszics K. A tárgyi eszközértékcsökkenés számvitelének megszervezése	256
Spák V., Papinkó A. Kockázatkezelés az informatikai vállalatoknál a mesterséges intelligencia eszközeivel és a számviteli információk felhasználásával	259
Surpenkova R. A szociális szféra szabályozása az adópolitikával	262
Júhász E., Ribákova L. A beszállítókkal és szerződőkkel történő elszámolások számvitelének tökéletesítése	265

3. SEKCIÓ.

DIGITÁLIS ÁTALAKULÁS A PÉNZÜGYEKBEN, A BANKSEKTORBAN, A BIZTOSÍTÁSBAN ÉS TŐZSDÉN: INNOVÁCIÓ ÉS FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS

Vnukova N. A határokon átnyúló fizetésekre vonatkozó nemzetközi pénzügyi felügyeleti szabványok követelményei	268
Alabdullah T. T. Y., Salih W. K., Churiyah M., Kanaan A.M.J. Vezérigazgató-csere és a cég pénzügyi teljesítményének perspektívája: a vállalatirányítás mechanizmusai fejleszthetők-e a fejlett nanotechnológiai vállalatoknál?	271
Brodovszka O., Drapák T. A fenntartható fejlődést szolgáló digitális pénzügyi inklúzió politikái, gyakorlatai és kihívásai: a fejlődő gazdaságok példája	273
Burcev J. Ukrán fintech: az ellenállástól a kilátásokig a háború utáni időszakban	275
Dzjuba P. A BRRD európai direktíva és annak ukrajnai végrehajtási folyamata	278
Zsigálkevecs Zs., Kolycsik Sz. A gyógyszeripari devizaberuházások portfóliójának optimalizálása a gyógyszeriparban: eszközök és gyakorlatok	281
Záveruhá I., Szkoropád I. Mesterséges intelligencia a bankszektorban:	284

stratégiai irányok és kilátások	
Indusz K. Blockchain technológia a banki és biztosítási szektorban	288
Kálcsenkó O. Az ukrán pénzügyi szektor információs és statisztikai támogatása	290
Ködöböc G. Digitális átalakulás a bankszektorban az Ukrán államkinestár példáján	293
Kerékgyártó M. A digitalizáció terjedésének hatása a magyarok pénzügyeire	295
Kikta O. Autó vámkezelése a "Dijában": az ukrán vámügyek digitalizálásának kezdete	296
Kovalenkó J. A vagyonkezelési tevékenységek fokozásának területei Ukrajnában	299
Koldovszkij A. A stratégiai infrastruktúra átalakításának hatása a globális pénzügyi irányításra	301
Kricsevszka T. A virtuális tokenek csoportosítása, mint a kriptoeszközökkel végzett műveletek állami szabályozásának optimalizálását szolgáló eszköz	303
Muraskovszka I., Lobkó O. A banki hitelezési rendszer működésének sajátosságai a háztartások számára a digitális gazdaságban	307
Oroszné Ilicsik B., Barabásné Kárpáti D. Kriptoaltuták ismertségének vizsgálata Magyarországon	310
Perskó L. A helyi költségvetések autonómiájának megerősítését szolgáló pénzügyi paradigma Ukrajnában	312
Pojda-Noszik N., Márcenyuk. E. A pénz fogalma és funkciói, valamint modern formái a digitalizált gazdaságban	315
Póta Cs. P. Fizetési szokások, azonnali fizetési rendszerek és digitális jegybankpénz – a V4 országok összehasonlító elemzése	318
Rátusnij S. A pénzügyi kontrolling konceptuális alapjai	319
Szviczkár N., Fásztovec I. A fizetési rendszerek összehasonlítására vonatkozó modern kritériumok meghatározása	322
Tyázkorob I. Pénzügyi és befektetési tanácsadás mint az információs aszimmetria leküzdésének eszköze	325
Himics I. Ipar 5.0: az ipar 4.0 trendjeinek továbbfejlesztése	328
Csernyavszka V., Ilyjina A. A gazdaság állami árszabályozása a hadiállapot ideje alatt	330

4. SEKCIÓ.

INNOVATÍV MENEDZSMENT ÉS MARKETING A LEGÚJABB GAZDASÁGI KIHÍVÁSOK TÜKRÉBEN

Tan C. C., Frants V. A stratégiai menedzsment témáit kínáló bibliometriai nézet pillanatfelvétele a COVID-19 idejében	333
Tózsér A. A hungarikumok hatása a magyar gazdaságra és a közösségekre	335
Barabásné Kárpáti D., Oroszné Ilicsik B. Munkáltatói kompetenciaelvárások	338

változása napjainkban	
Virlics S., Pataki G. A mikro vállalatok üzleti modellezésének lehetőségei „GERA” Kft. példáján	341
Zádorozskó G., Koleszov K. A vállalkozások versenyképességének alapjai a válság idejében	343
Kormiskin Y., Moszkály I. A közösségi szintű közigazgatási szolgáltatásnyújtás sajátosságai a hadiállapot ideje alatt	346
Makurin A., Makszimov Sz. Befektetéskezelés a digitális térben	349
Magyar Z., Obádovics Cs. Vadhúsfogyasztás-elutasítás okainak vizsgálata	351
Necsajeva I. A munkatermelékenység kezelése a mai versenykörnyezetben	353
Nikisina O. A mély feldolgozóipari piacok fejlődésének innovatív eleme a háború utáni gazdasági fellendülésben	356
Pavlenkó M. Az Ukrajna és az EU közötti agrárkereskedelem alakulása	359
Pozsgai É. J. Az orvosi kommunikáció szerepe és jelentősége az egészségügyi ellátás különböző szintjein gazdasági szempontból	361
Pataki G., Balogh P. Vállalati innováció, mint versenyképességi faktor, mérésének módszertani összehasonlítása Magyarországon és Ukrajnában	363
Potrivájeva N., Pályejev A. Outsourcing szolgáltatások: elméleti szempontok	366
Szejszebájeva N., Denscsik T. Az ISO 9000, 9001 szabvány áttekintése - nemzetközi szabvány, amely a szervezetek belső folyamatainak minőségirányítási rendszerét hivatott kiépíteni.	369
Szejszebájeva N., Jascuk B. Modern pénzügyi eszközök az innováció támogatására: lehetőségek és kilátások	371
Szejszebájeva N., Jascuk V. Innovációs és beruházási támogatás az ukrán vállalkozások fenntartható fejlődéséhez 2023-ban	373
Cserkászova T., Talah O. Az innovációs komponens szerepe a vállalkozás versenypotenciáljában	375

5. SEKCIÓ.

TÁRSADALOM- ÉS VISSELKEDÉSTUDOMÁNYOK A GAZDASÁGI ÁTALAKULÁS KONTEXTUSÁBAN

Csernicskó I., Máté R. Nyelvi tájkép és gazdaság: kárpátaljai román- és magyarlakta települések példája	378
Ambrózi M. A pozíciókért folyó tisztességtelen verseny kiválasztott szempontjai az alkalmazott etika szempontjából	380
Andruscsenkó A. Az akvakultúra-ágazat versenyképességének kialakítása	383
Bali J. A kárpát-medencei magyar cigányok gazdasági magatartásának viselkedéstudományi háttere 1990 után	385
Bodasevska J. A veteránok rehabilitációjának és reintegrációjának kihívásai Ukrajnában	387
Burláj T. Társadalmi-gazdasági veszteségek és kihívások Ukrajnában a háború	389

következtében

Varga-Péterfi P., Kucsera B. Társadalmi bizalom határ mentén és nem határ mentén Közép- és Kelet-Európában 2021-ben: egy öt országra kiterjedő vizsgálat	392
Váradi K. Nyelvészet és gazdaságtudomány találkozása a termini online szótár kárpátaljai kölcsönszóanyagának alapján	394
Gergely L., Vasvári M. Válság, veszteség és alkalmazkodás – az orosz-ukrán háború hatásainak vizsgálata Kárpátalján	397
Godáné Sörös A., Horváth P., Vargáné Csobán K. A gazdasági változások hatásai a vidéki területek népességére, különös tekintettel az elvándorlásra	398
Hrihoruk P. Az ukrán régiók klaszterezése a külgazdasági tevékenység mutatói alapján	399
Hrihoruk Sz. Az ukrán régiók életszínvonalának átfogó értékelése	401
Hires-László K., Lőrinc I. Az ukrainai korrupció hatása az ország gazdasági folyamataira és az Európai Unió integrációjára	404
Daróci Á., Kucsinka K., Papp G. A matematikai kompetenciák mérésének jelentősége, mint a munkaerőpiac mutatója	406
Kovács L., Sztojka M. A paramétert tartalmazó irracionális egyenletek megoldási módszereinek jellemzői	408
Magurszka R. A tanulók kreativitásának formálása játékos tevékenységek formájában az új oktatási rendszerben	409
Maruszics E. Az első bécsi döntés gazdasági és társadalmi következményei Beregszászban	412
Mikitenkó V. Társadalmi felelősségvállalás az energiaágazatban: típusok, mechanizmusok és funkciók	413
Mozga G. Etnikai és nemzeti kisebbségek, mint gazdaságfejlesztési tényezők	417
Molnár S.-P., Sztojka M. Geometria feladatok megoldásának koordináta-geometria módszere	418
Moca A. Az ukrán gazdaság néhány jogi problémája a hadiállapot jogi rendszere alatt	420
Oláh N., Lontai-Szilágyi Zs., Gönczy S. A kárpátaljai turisztikai desztináció látogatottsága a szociodemográfiai mutatók tükrében 2017 – 2021 között	423
Oroszi D. A terhességmegszakítások számának alakulása Ukrajnában 1993 és 2022 között	425
Pászicsnik J. A munkanélküliséggel kapcsolatos modern elméleti konstrukciók	428
Perehuda J. Az állattenyésztési termékek versenyképességének kialakítása a körkörös gazdaság fejlesztésével összefüggésben	431
Petecsuk J., Sztojka M. Az iskolai matematika tanításában alkalmazott innovatív megközelítések	434
Pivovárov O. Fenntartható fejlődési célok az orvosi felsőoktatásban tanulók szemében	436
Pojda-Noszik N., Kálmán B.-G., Malatinszki Sz. Az információbiztonság emberi tényezője	437

Palinszky G., Sztojka M. Paraméteres feladatok megoldásának módszertana	439
Póla P., Horeczki R. Települések sikeressége periférikus térségekben	440
Szejszebájeva N., Násztics Sz. A nyugdíjbiztosítás feladatának jelenlegi sajátosságai Ukrajnában	443
Temető Á., Sztojka M. Matematika tanulásának vizualizációja számítógépes programok és technológiák segítségével	445
Tisecskó A. Ukrajna halászata a rendkívüli kihívások körülményei között	447
Sass E., Kovács K., Farkas T.-A. Az orosz-ukrán háború okozta családdegyesítő utazások vizsgálata kárpátaljai lakosok körében	450
Hárcsenkó N. Igazságos finanszírozás	453
Hruscs N. A pénzügyi potenciál pozicionálása a kisvállalkozások irányítási rendszerében	455
Csorbitok V., Sepelenkó Sz. A vállalati személyzet rezilienciájának hatékonysága a modern, instabil gazdasági körülmények között	457
Sevel O. Az akvakultúra-piac fejlődésének szabályozására szolgáló eszközök az EU állami támogatási rendszerében	459

CONTENT

SECTION 1.

DIGITAL ECONOMY AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT AT THE MACRO, MESO AND MICRO LEVELS

Bacho R. The role of Hungary in the economy of Ukraine and Transcarpathia	34
Poyda-Nosyk N., Poida V. The potential of digital intelligence systems in addressing environmental challenges associated with the war in Ukraine	36
Srivastava P. Enhancing local budgeting with an intelligent sustainability ranking spectrum	39
Avornicului M.-C. Platform paradigm: fluid flow on online platforms	39
Birtók V., Birtók F., Berghauer S. Analysis of the thermal baths' services in the Berehove district	42
Boyko V. Digital Trends in Managing Business Processes for Freight Transport Enterprises	45
Brechko O. The impact of digital transformations on sustainable development	47
Voloshchuk L., Levytskyi V. Impact of innovative activity of industrial enterprises in the conditions of the sustainable development national policy	50
Hanusych V., Solnoky P. Theoretical approaches to the definition of economic cycles	53
Hulevych O. Prospects for the development of electronic commerce in the field of auto parts sales	55
Derii Zh. Utilization of Digital Tools for Documenting Environmental Crimes	58
Yegorycheva S. ESG rating and its application in the banking sector	61
Zadorozhko G., Lavrynenko V. Essentials of Enterprise Functioning Digitization	64
Zadorozhko G., Melnychuk A. Information technologies in the development of enterprise activity	66
Zakharchenko L., Makletskyi D. Theoretical Foundations of Digitalization and Paths for Enterprise Digital Transformation	68
Kvasniy M. Assessment of IT Industry Dynamics Amid Economic Instability	71
Kozarevych S. Competitiveness of the enterprise in conditions of sustainable development	74
Lukachyna S. The current state of e-commerce in Ukraine	76
Melnykova M. Concerning the utilization of digital technologies to ensure efficient interaction of participants in industrial symbiosis.	78
Miklos G. Relations between the Central-European Trade Routes and Revenues of EU Members	81
Molnar G. Methodology for assessing the investment potential of personal peasant farms: theoretical and methodological aspects	83
Nekrasova L., Taha Mohamed Khaled. Improving approaches to strategic	86

enterprise management in the context of sustainable development	
Pidlypna R. Formation of an effective system for ensuring the economic security of the enterprise	89
Smochko V., Bedzyr V. Advancement of the Electronic Public Procurement System Amid Contemporary Challenges	91
Timchenko O. The impact of business processes digitalization on the enterprise's efficiency	94
Chyzmar I. Formalization of eSports development processes as a system of "developers/publishers of games - eSports events - eSports disciplines"	97
Shchuka G., Olag N. Digital marketing in the activities of winegrowers' associations of Transcarpathia	100
Zanócz A. Non-financial reporting trends in the EU – the rise of the CSRD and mandatory reporting assurance	102
Yakobchuk V., Kondratyuk D. Efficiency in Harnessing the Regional Resource Potential	104

SECTION 2.

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF ACCOUNTING, TAXATION, ANALYSIS AND AUDITING IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION OF THE ECONOMY

Lehenchuk S. The accounting system as a tool of organizational legitimation: the context of sustainable development	107
Ahmed E. R. The impact of digital procedures of accounting and auditing on tax collection efficiency	109
Bajnai P. The Adoption of Generative Artificial Intelligence in Controlling Processes of Small and Medium Enterprises in Hungary	109
Borodina M., Yeremian O. Digitalization of accounting is an important and necessary stage in business management	113
Budai E., Dobay P. Intangible assets in the accounting reports of Hungarian SMEs dealing with computer programming	116
Budko O. ESG reporting as a tool for managing the sustainable development of an enterprise	117
Varga A. Planning and control as preventive and reactive approaches to public finance management	120
Voloshchuk L., Kucherevskyi A. Challenges in demand for specialty 071 "Accounting and Taxation": admission campaign statistics	121
Voloshchuk L., Yakymchuk I. Theoretical Foundations for Constructing an Information and Analytical Support System for Enterprise Management within the Context of Sustainable Development Determinants	124
Hanusych V. Tokenization of the economy: accounting aspect	127
Holovchak H. Establishment of Military Accounting within Ukraine's Digital	130

Economy

Holovchak Yu. Accounting and Analytical Provision for the Sustainable Development of Service Sector Enterprises	132
Horodyskyi M., Bereznyi O. The Impact of Artificial Intelligence on the Organization of Accounting	134
Dutchak I. Characterization of Profit an Indicator in Analyzing the Financial Status of the Enterprise	137
Zakharov D. The correlation between transfer pricing practices and initiatives for sustainable development	140
Yoltukhovska O., Noskov M. Improvement of the fixed assets revaluation procedure	143
Kovács L. The current role and accounting approaches to share-based payments, their trends in the Hungarian banking sector	145
Kubik V., Volchek R. Digitization of document management workflow and the evolution of accounting in the current phase	148
Lagovska O., Loskorikh G. Fundraising as a condition for the development and restoration of domestic enterprises in the post-war period	150
Laichuk S., Holoborodko S. Requirements for a contemporary digital accounting system	154
Lalakulych L., Symochko M. Current assets: essence and classification	156
Levkulych V., Yatsko M. Information and analytical provision of innovative endeavors in the hospitality sector and the influence of artificial intelligence on its shaping	161
Levrints A. Analysis of the financial performance of tourism enterprises in Romania	164
Loskorikh G., Balla D. Foreign economic activity as an object of accounting	166
Loskorikh G., Batori V. Fixed assets of the enterprise as an object of accounting	169
Makarovych V., Barta R.L. The essence of export operations in accounting	172
Makarovych V., Izhak S. Target costing and kaizen costing methods in enterprise management	175
Makarovych V., Ohorodnyk V., Tsenkler N. Accounting for Investment Property	178
Melikhova T., Melikhov E., Radomska (Habroshvili) S. Accounting, taxation, control of goods in retail trade at a small enterprise	181
Moskal N. Audit activity in Ukraine in terms of digital transformation	184
Nesterenko O. The impact of the digital economy development on accounting methodology	186
Novak U., Zhinchyn M. Peculiarities of income disclosure in accounting according to national and international standards	189
Nagy S. N., Kálmán B. G., Malatyinszki Sz. Human capital in business value	192
Oleksich Zh. Steps of the EU and Ukraine on a pathway to a sustainable economy	194

Orlov I. The impact of digital document management systems on the organization of accounting	195
Perchi O., Hajdu E. Economic content of the production process: accounting aspect	198
Perchi O., Karas D. Characteristics of goods as accounting category according to national and international standards	201
Poyda-Nosyk N., Korodi P. The economic meaning and identification of intangible assets for accounting purposes	204
Poyda-Nosyk N., Rats R.-A. Improvement of the enterprises' accounting policy for the purpose of tax optimization	206
Payrok A. An evolutionary approach to segment reporting in the hotel business	209
Popivniak Yu. Artificial intelligence in tax accounting: tasks' digitalization and mitigation of the error risks	211
Proskurina N. The mechanism of creating the audit program for the accounting category "Future Period Expenses" using management statements	212
Roman'kova O. The sequence of expenditures carried out by the treasury bodies	215
Rugal T. Challenges and Future Prospects for Reforming Ukraine's Extractive Industry Accounting and Taxation System: Enhancing Efficiency and Transparency	218
Salih W. K., Alabdullah T. T. Y. Does Impartiality of Auditor Impact on the Relationship Between Audit Committee and audit objectives: Evidence from Iraq	219
Sambasiva Rao K.R.S., Vdovenko N. Accounting and analytical provision of the aquaculture industry fish farming subjects in the conditions of digitizing the economy	220
Sarahman O. Tax audits of online stores	222
Seletska D. Economic essence of environmental accounting	224
Selivanova N. Distinctive features of digitization implementation in enterprise accounting processes	227
Semanyuk V. Transformation of the theoretical foundations of accounting in the era of post-industrialism	230
Semchyshyn A. Approaches to the analysis of the industrial enterprises' financial position in the conditions of war in Ukraine	233
Siladi R. How artificial intelligence and digitalization change audit processes, how it affects audit quality and which areas cannot be replaced by artificial intelligence	236
Skorokhod I., Zhuravel M., Yurkivska O. SWOT analysis of alternative energy sources implementation in Ukraine	238
Stoyka N. A balanced scorecard (BSC) in achieving the strategic goals of an enterprise	241
Stoyka N., Pomaskina N. Accounts receivable: current issues and ways of solving them	243

Trostyanska K. Digital technologies in tax administration: new challenges and opportunities for sustainable development	246
Fedorova O. Implementation of ESG principles as a strategic management mechanism of an enterprise	248
Fialka Yu. The impact of digitalization of the economy on the enterprise inventory management systems evolution	251
Khomyn P. Development of accounting and digitalization of the economy: realities and prospects	254
Sheverya Ya., Hanusych K. Organization of accounting for fixed assets depreciation	256
Shpak V., Papinko A. Risk management in IT companies through artificial intelligence tools and utilization of accounting information	259
Shurpenkova R. Regulation of the social sphere by means of tax policy	262
Yugas E., Rybakova L. Improvement of accounting for settlements with suppliers and contractors	265

SECTION 3.

DIGITAL TRANSFORMATION IN FINANCE, BANKING, INSURANCE AND THE STOCK MARKET: INNOVATION AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Vnukova N. Requirements of international standards for financial monitoring of cross-border payments	268
Alabdullah T. T.Y., Salih W. K., Churiyah M., Kanaan A.M. J. CEO Turnover and Firm's Financial Performance Perspective: Could Mechanisms of Corporate Governance be Enhanced in Advanced Nanotechnology Companies?	271
Brodovska O., Drapak T. Policy, Practices, and Digital Financial Inclusion Challenges for Sustainable Development: A Case Study of a Developing Economy	273
Burtsev Ya. Ukrainian fintech: from resistance to prospects in the post-war period	275
Dzyuba P. The BRRD European directive and the process of its implementation in Ukraine	278
Zhigalkevich Zh., Kolchyk S. Optimizing the portfolio of currency investments in the pharmaceutical industry: tools and practices	281
Zaverukha I., Skoropad I. Artificial intelligence in the banking sector: strategic directions and prospects	284
Indus K. Blockchain technology in banking and insurance	288
Kalchenko O. Information and statistical support for the financial sector in Ukraine	290
Kodoboc G. Digital transformation in the banking sector on the example of the	293

State Treasury of Ukraine	
Kerekgyarto M. The impact of the rise in digitalisation on the Hungarians' finances	295
Kykta O. Car customs clearance in "Dia": the beginning for digitalization of Ukrainian customs	296
Kovalenko Yu. Directions for activation of asset management activities in Ukraine	299
Koldovskiy A. The impact of strategic infrastructure transformation on global financial management	301
Krychevska T. Classification of virtual tokens as a tool for optimizing state regulation of transactions with crypto assets	303
Murashkovska I., Lobko O. Distinctive Features of Household Bank Lending System Operations in the Digital Economy Environment	307
Oroszné Ilcsik B., Barabásné Kárpáti D. Investigating the awareness of cryptocurrencies in Hungary	310
Pershko L. The financial paradigm of strengthening the independence of local budgets in Ukraine	312
Poyda-Nosyk N., Marcenyuk E. The concept and functions of monetary funds and their current forms in the digitized economy	315
Pota Ch. P. Payment habits, instant payment systems and digital money - a comparative analysis of the Visegrad Four countries	318
Ratushnyi S. Conceptual principles of financial controlling	319
Svichkar N., Fastovets I. Determination of modern criteria for comparison of payment systems	322
Tyazhkorob I. Financial and investment consulting as a tool for overcoming information asymmetry	325
Khymych I. Industry 5.0: improvement of Industry 4.0 trends	328
Chernyavska V., Ilyina A. State price regulation of the economy during martial law	330

SECTION 4.

INNOVATIVE MANAGEMENT AND MARKETING IN THE CONTEXT OF THE LATEST ECONOMIC CHALLENGES

Tan C. C., Frants V. A Snapshot Aspect of the Bibliometric View in Offering Themes of Strategic Management during COVID-19 PERIOD	333
Tózsér A. The impact of Hungaricums on the local economy and communities	335
Barabásné Kárpáti D., Oroszné Ilcsik B. Changes in employer competence expectations nowadays	338
Virlich Sh., Pataki G. Business modeling opportunities of micro enterprises on the example of LLC "GERA"	341
Zadorozhko G., Kolesov K. Basics of enterprise competitiveness in crisis	343

conditions

- Kormyshkin Yu., Moskal I.** Peculiarities of providing administrative services at the level of communities under martial law **346**
- Makurin A., Maksymov S.** Management of investments in the digital space **349**
- Magyar Z., Obádovics Cs.** Examination of the reasons for refusal to consume game meat **351**
- Nechaeva I.** Management of labor productivity in a modern competitive environment **353**
- Nikishyna O.** Innovative Aspect of Developing Deep Processing Markets for Raw Materials in Post-War Economic Recovery Conditions **356**
- Pavlenko M.** Development of trade in agricultural products between Ukraine and the EU **359**
- Pozsgai E. Ju.** The significance and role of medical communication across various levels of healthcare from an economic perspective **361**
- Pataki G., Balogh P.** Methodological comparison of the measurement of corporate innovation as a competitiveness factor in Hungary and Ukraine **363**
- Potryvaeva N., Paleev A.** Outsourcing services: theoretical aspects **366**
- Seisebayeva N., Denshchyk T.** Overview of the ISO 9000, 9001 standard as an international standard dedicated to the construction of a quality management system for internal processes in organizations **369**
- Seisebayeva N., Yashchuk B.** Modern financial instruments supporting innovations: opportunities and prospects **371**
- Seisebayeva N., Yashchuk V.** Innovation and investment support for the sustainable development of Ukrainian enterprises in 2023 **373**
- Cherkasova T., Talakh O.** The role of the innovative component of the enterprise's competitive potential **375**

SECTION 5.

SOCIAL AND BEHAVIORAL SCIENCES IN THE CONTEXT OF ECONOMIC TRANSFORMATION

- Cserniczkó I., Máté R.** Linguistic landscape and economy: the example of Romanian- and Hungarian-inhabited settlements in Transcarpathia **378**
- Ambrozy M.** Selected aspects of the unfair struggle for job positions **380**
- Andrushchenko A.** Formation of the competitiveness of the aquaculture industry **383**
- Bali Já.** The behavioral science background of the economic practice of the Hungarian gypsies in the Carpathian basin after 1990 **385**
- Bodashevskaya Yu.** Challenges of rehabilitation and reintegration of veterans in Ukraine **387**
- Burlai T.** Socio-economic losses and challenges of Ukraine as a result of the war **389**

Varga-Péterfi P., Kucsera B. Social trust at and beyond borders in Central and Eastern Europe in 2021: a five-country study	392
Varodi K. The intersection of linguistics and economics based on a selection of loanwords from the Termini online dictionary	394
Gergely L., Vasvári M. Crisis, loss and adaptation: examining the effects of the Russian-Ukrainian war in Transcarpathia	397
Godáné Dr. Sörös A., Dr. Horváth P., Vargáné Dr. Csobán K. Effects of economic changes on the population of rural areas, with particular regard to emigration	398
Hryhoruk P. Clustering Ukraine's regions by the foreign economic activity indicators	399
Hryhoruk S. Comprehensive assessment of the population living standard of Ukraine's regions	401
Hires-László K., Lőrinc I. The impact of Ukrainian corruption on the country's economic processes and European Union integration	404
Daróci Á., Kucsinka K., Papp G. The importance of measuring mathematical competences as an indicator of the labor market	406
Kovach L., Stoika M. Features of the methodology for solving radical equations with parameters	408
Magurska R. Shaping students' creativity in the form of playful activities in the new education system	409
Marusich E. Economic and social consequences of the first Vienna decision in Berehove	412
Mykytenko V. Social responsibility in the field of energy: types, mechanisms and functions	413
Mozga G. Ethnic and national minorities as economic development factors	417
Molnár S. P., Stoika M. Coordinate-vector method for solving problems in geometry	418
Moca A. Some legal problems of the Ukrainian economy under the regime of martial law	420
Oláh N., Lontai-Szilágyi Zs., Gönczy S. Attendance of the Transcarpathian tourist destination in the light of sociodemographic indicators during 2017-2021	423
Oroszi D. Trends of abortions in Ukraine during 1993-2022	425
Pasichnyk Yu. Modern theoretical constructions regarding unemployment	428
Pereguda Yu. Formation of competitiveness of livestock products in the conditions of circular economy development	431
Petecsuk Jú., Stoika M. Innovative approaches used in teaching school mathematics	434
Pyvovarov O. Sustainable development goals in terms of higher medical education students	436
Poyda-Nosyk N., Kálmán B.-G., Malatyinszki S. Human factor of information security	437

Polinsky G., Stoika M. Methodology for solving problems with parameters	439
Póla P., Horeczki R. Success of settlements in peripheral areas	440
Seisebayeva N., Nastych S. Contemporary Aspects of Pension Insurance Tasks in Ukraine	443
Temeto A., Stoika M. Visualization of studying mathematics using computer programs and technologies	445
Tyshechko A. Fisheries of Ukraine in conditions of extraordinary challenges	447
Sass E., Kovács K., Farkas T.-A. Investigation of family reunification trips caused by the Russian-Ukrainian war among residents of Transcarpathia	450
Kharchenko N. Fair financing	453
Khrushch N. Positioning of financial potential in the management system of a small enterprise	455
Chobitok V., Shepelenko S. Effectiveness of enterprise personnel resilience in modern unstable business conditions	457
Shevel O. Toolkit for regulation of aquaculture product market development in the EU state aid system	459

Gabriella LOSZKORIH

*PhD, Számvitel és Auditálás Tanszék vezető-helyettes,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola,
Beregszász, Ukrajna*

Dániel BALLA

*MSc (mesterképzés) hallgató
«Nemzetközi számvitel és Adóügy» képzési program,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola,
Beregszász, Ukrajna*

KÜLGAZDASÁGI TEVÉKENYSÉG LÉNYEGE, MINT A SZÁMVITEL OBJEKTUMA

A gazdasági globalizáció dinamikus folyamatai és a számviteli, illetve elemzési rendszer nemzetközi szintű integrációja még aktuálisabbá teszi az Ukrajna külgazdasági tevékenységének területén végrehajtott tranzakciók elszámolásának problémáját. A külgazdasági tevékenység a modern gazdaság kulcsfontosságú eleme, különösen a globalizáció összefüggésében. Fontos szerepet játszik a gazdasági növekedés ösztönzésében, az új technológiákhoz, piacokhoz és erőforrásokhoz való hozzáférés biztosításában, valamint az ország versenyképességének fokozásában. A külgazdasági tevékenység egyik legfontosabb szempontja az említett területen végzett tranzakciók számvitele. Tekintettel a nemzetközi műveletek sokféleségére, fontos a számviteli és elemzési rendszer javítása a vállalat pénzügyi eredményeire, illetve pénzügyi helyzetére vonatkozó információk pontosságának biztosítása érdekében. Ez segít a megalapozott vezetői döntések meghozatalában és a további fejlesztési stratégiák meghatározásában. Tekintettel a globális piacok dinamikájára és a nemzetközi üzleti műveletek növekvő összetettségére, az információs technológia fejlődése, illetve a számviteli és elemzési folyamatok szabványosítása különösen fontos a nemzetközi szinten való sikeres verseny szempontjából.

A jogszabály a külföldi gazdasági tevékenység fogalmát a következőképpen határozza meg:

- ez az ukrán gazdasági egységek és a külföldi gazdasági egységek, továbbá az államvédelmi megrendelő hatóságok, az ukrán törvények által meghatározott esetekben, azon tevékenysége, amely a közöttük fennálló kapcsolat alapján, Ukrajna területén és külföldön egyaránt zajlik (Ukrajna "A külgazdasági tevékenységről" szóló törvénye) [4];

- olyan gazdasági tevékenység, amelyhez Ukrajna vámhatárának átlépése szükséges vagyonnal (a vagyon olyan dolgok és egyéb értéktárgyak összessége (beleértve az immateriális javakat is), amelyek értékkel bírnak, a gazdálkodó egységek tevékenységük során állítják elő vagy használják őket, és amelyek a mérlegükben szerepelnek, vagy amelyeket a gazdálkodó egységek jogszabályban előírt egyéb

vagyon nyilvántartási formáiban számolnak el) és/vagy munkaerővel (Ukrajna Gazdasági Törvénykönyve). [5].

Figyelembe véve valamennyi törvényi rendelkezés követelményeit, azonosítani lehet azokat a főbb tényezőket, amelyek meghatározzák, hogy az üzleti tranzakciók külföldi gazdasági tevékenységnek minősülnek-e:

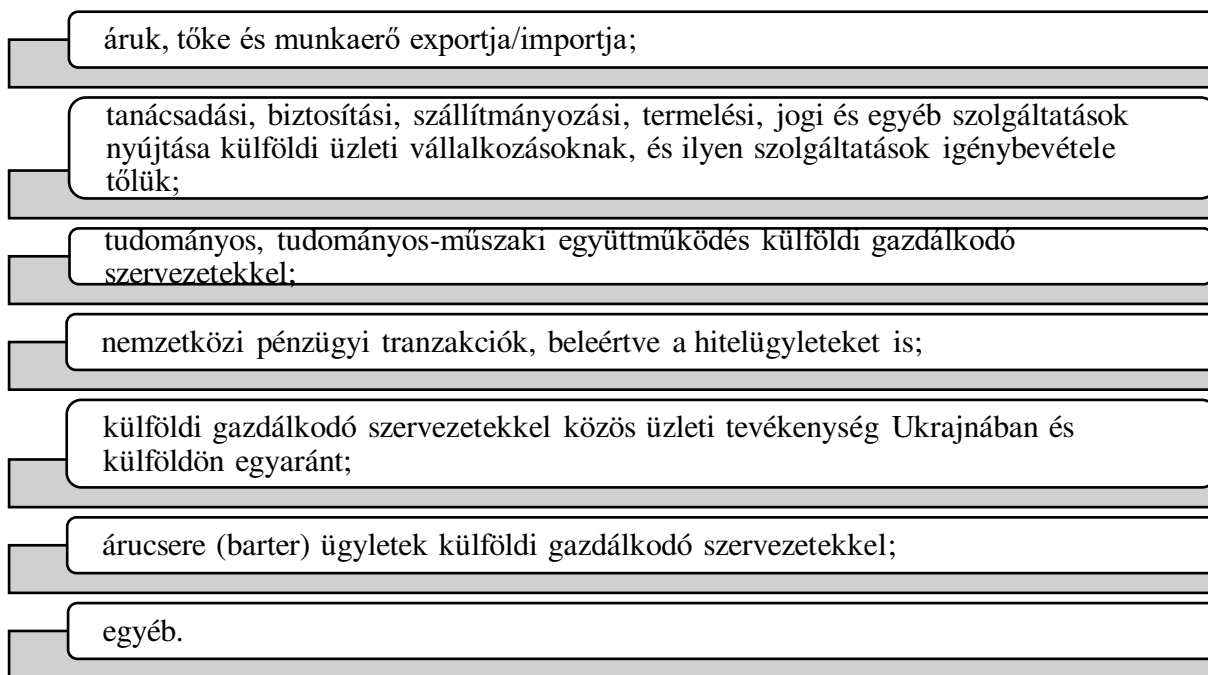
1) a külgazdasági tevékenység az a gazdasági tevékenység, azaz a gazdálkodó szervezetek azon tevékenysége a társadalmi termelés területén, amelynek célja termékek előállítása és értékesítése, munkák elvégzése vagy költséges jellegű szolgáltatások nyújtása, amelyek ármeghatározással rendelkeznek;

2) a tevékenység mind Ukrajna területén, mind külföldön, mind Ukrajna vámhatárának átlépésével, mind pedig anélkül végezhető;

3) az ukrán gazdálkodó egység partnerének külföldi gazdálkodó egységnek kell lennie;

4) a különböző államok joghatósága alá tartozó gazdasági egységek közötti kapcsolatokon alapul.

A külgazdasági tevékenységek elszámolásának sajátosságai a külgazdasági tevékenység típusától függenek. (1. ábra).

1. ábra. A külgazdasági tevékenység főbb típusai

Forrás: saját szerkesztés [4] alapján

A leggyakoribb külgazdasági műveletek elemzése azt mutatta, hogy pénzforgalmukat olyan tevékenységi területek szerint kell osztályozni, mint a

működési külgazdasági tevékenység, a befektetési külgazdasági tevékenység és a pénzügyi külgazdasági tevékenység [3]. A külgazdasági tevékenység típusai oszthatók alaptevékenységekre, amelyek különböző országokból származó partnerek között zajlanak, és kiegészítő tevékenységekre, amelyek az áruknak az eladótól a vevőhöz való eljuttatásához kapcsolódnak.

A külgazdasági tevékenység elszámolásának fő objektumai a következők:

- deviza összegek és deviza tranzakciók;
- áruk/szolgáltatások, immateriális javak és azok mozgása az export- és importügyletek alapján;
- a külföldi gazdasági műveletekből származó bevételek és kiadások;
- pénzügyi, befektetési, hitel- és elszámolási ügyletek külföldi partnerekkel;
- árfolyamkülönbségek;
- a költségvetéssel való elszámolások a külgazdasági tevékenység során fizetett adók és befizetések tekintetében [2; 3].

A külföldi gazdasági tevékenység elszámolása függ a tevékenység terjedelmétől, típusától és mennyiségétől, a földrajzi elhelyezkedéstől, annak a külső piacnak a típusától és méretétől, amelyen a gazdálkodó egység működik, a külföldi gazdasági tevékenységben szerzett tapasztalatoktól, a vállalkozáson belüli irányítási rendszer működési elveitől, a késztermékek előállításának és értékesítésének rendszerétől, valamint az áruk értékesítésétől, a szolgáltatások nyújtásától és a munkák elvégzésétől stb. is. [1].

A számviteli mutatók az egyik legfontosabb paraméterek, amelyek a gazdálkodó szervezet pénzügyi, gazdasági és külgazdasági tevékenységei hatékonyságának és eredményességének maximalizálását célzó, megalapozott vezetői döntések meghozatalának alapját képezik.

A külgazdasági tevékenység számvitele rendkívül fontos pontja a modern vállalkozások irányításának. Lehetővé teszi a vállalat által végrehajtott valamennyi nemzetközi tranzakcióra vonatkozó információk gyűjtését, rendszerezését és elemzését.

A hatékony külgazdasági tevékenység számvitele segít a vállalkozásoknak:

- nyomon követni a nemzetközi tevékenységekkel kapcsolatos összes kiadást és bevételt, ami segít a vezetőknek megalapozott döntéseket hozni a költségek optimalizálása és a nyereség növelése érdekében;
- azonosítani és értékelni a nemzetközi tevékenységekkel kapcsolatos kockázatokat, például a devizakockázatokat, a logisztikai kockázatokat stb.;
- megfelelni azon országok adó- és vámjogszabályainak, amelyekkel nemzetközi üzleti tevékenységet folytatnak.

Így megállapítható, hogy a külgazdasági tevékenység számvitele a vállalkozások nemzetközi tevékenységei irányításának kulcsfontosságú eszköze, ami fontos szerepet játszik a nemzetközi piacon való sikeres működésükben.

A felhasznált irodalom listája

1. Boldovska, K. (2022). *Peculiarities and components of accounting support for international operations of business entities. Economy and Society*, (35). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-33> (letöltés időpontja: 2024.02.27).
2. Gutsalenko, L. V. and Marchuk, U. O. (2018). *Accounting operations of foreign economic activities – is an activation of management strategic development of Ukraine. Efektyvna ekonomika*, vol. 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6386> (letöltés időpontja: 2024.03.01).
3. Kononov, Ihor I. (2020). *The Essence of Foreign Economic Activity as an Object of Accounting Modeling. Business Inform 5*, 79–86. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-79-86> (letöltés időpontja: 2024.02.26).
4. *On Foreign Economic Activities: Law of Ukraine on April 16, 1991 № 959-XII*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12/conv?lang=en#Text> (letöltés időpontja: 2024.03.01).
5. *The Commercial Code of Ukraine: Law of Ukraine on January 16, 2003 № 436-IV*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/436-15?lang=en#Text> (letöltés időpontja: 2024.02.10).

Gabriella LOSZKORIH

PhD, Számvitel és Auditálás Tanszék vezető-helyettes,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola,
Beregszász, Ukrajna

Vivien BÁTORI

BSc (alapképzés) hallgató
«Számvitel és Adóügy» képzési program,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola,
Beregszász, Ukrajna

A VÁLLALKOZÁS TÁRGYI ESZKÖZEI, MINT A SZÁMVITEL OBJEKTUMA

A tárgyi eszközök a pénzügyi és gazdasági tevékenység fontos és szerves részét képezik, valamint azok a fontos aktívák, amelyek tükrözik a vállalkozás pénzügyi helyzetét és további fejlődési lehetőségeit. Az új tárgyi eszközökbe történő beruházások optimális tervezése és menedzselése lehetővé teszi a vállalkozások számára, hogy megőrizzék versenyképességüket, növeljék termelékenységüket és biztosítsák a fenntartható növekedést.

A tárgyi eszközök olyan munkaeszközök, amelyek szükséges anyagi és műszaki feltétele a termelési, értékesítési és egyéb folyamatok megvalósításának. Egy bizonyos ideig a tárgyi eszközöket a vállalkozásnál használják, ezért a számviteli műveletekben helyesen tükrözni kell azok bekerülését, átértékelését, javítását, selejtezését [2].

Наукове видання

ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА І СТАЛІЙ РОЗВИТОК: НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ФІНАНСАХ,
ОБЛІКУ, МЕНЕДЖМЕНТІ ТА СОЦІАЛЬНО-ПОВЕДІНКОВИХ НАУКАХ

Збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої «Дням
Ракоці» Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

м. Берегове, 26-27 березня 2024 р.

Tudományos kiadvány

DIGITÁLIS GAZDASÁG ÉS FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS: A PÉNZÜGY, SZÁMVITEL,
MENEDZSMENT, VALAMINT TÁRSADALOM- ÉS VISELKEDÉSTUDOMÁNY LEGÚJABB
TRENDJEI

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola által a "Rákóczi-napok" alkalmából rendezett IV.
Nemzetközi Gazdaságtudományi Konferencia tudományos munkái

Beregszáz, 2024. március 26-27.

Scientific publication

DIGITAL ECONOMY AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT: EMERGING TRENDS
IN FINANCE, ACCOUNTING, MANAGEMENT
AND SOCIAL & BEHAVIORAL SCIENCES

Proceedings of the IV International Scientific and Practical Conference Dedicated to the "Days of
Rakoczi" at the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education

Berehove, March 26-27, 2024

Цифрова економіка і сталий розвиток: новітні тенденції у фінансах, обліку, менеджменті та соціально-поведінкових науках: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Берегове, 26-27 березня 2024 р.). Берегове: ЗУІ ім. Ф. Ракоці II, 2024. 464 с. ISBN 978-617-8276-91-1

Збірник містить матеріали доповідей учасників IV Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрова економіка і сталий розвиток: новітні тенденції у фінансах, обліку, менеджменті та соціально-поведінкових науках» щодо висвітлення питань, пов'язаних з новітніми тенденціями у сфері обліку, фінансів, економіки підприємств, менеджменту, маркетингу та загалом соціально-поведінкових наук у контексті реалізації стратегії цифровізації економіки в умовах Індустрії 4.0 із залученням до розробки рекомендацій відомих міжнародних експертів у міждисциплінарних областях.

УДК 336+657 (063)

Відповідальність за зміст і достовірність публікації покладається на авторів наукових доповідей. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії.

Технічний редактор:
Макарович Вікторія Костянтинівна

Відповідальний за випуск:
Бачо Роберт Йосипович